

Smernice za zaštitu škola i univerziteta od upotrebe u vojne svrhe tokom oružanih sukoba

Strane koje učestvuju u oružanom sukobu pozivaju se da ne koriste škole ili univerzitete u bilo koje svrhe u službi svojih vojnih aktivnosti. Iako postoji saglasnost o tome da određeni vidovi upotrebe ne bi bili u suprotnosti sa pravnom regulativom o oružanim sukobima, sve strane bi trebalo da deluju kako bi se izbeglo narušavanje bezbednosti i ometanje obrazovanja učenika, koristeći sledeće kao smernice za razumnu praksu:

Smernica 1: Oružane snage učesnica u oružanom sukobu ne bi trebalo da koriste aktivne škole i univerzitete ni na koji način koji podržava njihove vojne aktivnosti.

(a) Ovaj princip odnosi se i na škole i univerzitete koji su privremeno zatvoreni van uobičajenog vremena izvođenja nastave, tokom vikenda i praznika, i perioda raspusta.

(b) Strane koje učestvuju u oružanom sukobu ne bi trebalo da koriste silu, niti da podstiču uprave obrazovnih institucija da evakušu škole i univerzitete kako bi one bili učinjene dostupnim za upotrebu u svrhu podrške vojnim aktivnostima.

Smernica 2: Škole i univerziteti napušteni ili evakuisani usled opasnosti od oružanog sukoba ne bi trebalo da budu korišćeni od strane oružanih snaga učesnica u oružanom sukobu u bilo koju svrhu koja podržava njihove vojne ciljeve, osim u slučaju olakšavajućih okolnosti kada im nije dostupna nijedna održiva alternativa, i to samo onoliko dugo koliko ne postoji nijedna druga alternativa od izbora između upotrebe škole ili univerziteta, i drugog održivog metoda sticanja slične vojne prednosti. Druge građevine trebalo bi smatrati boljim opcijama i koristiti pre škola i univerziteta, čak i ukoliko nisu u istoj meri pogodno locirane ili konfigurisane, osim kada su takve građevine pod posebnom zaštitom međunarodnog humanitarnog prava (npr. bolnice), kao i imati u vidu činjenicu da strane u oružanom sukobu uvek moraju preduzeti sve ostvarive mere predostrožnosti da sve civilne objekte zaštite od napada.

(a) Svaka takva upotreba napuštenih ili evakuisanih škola i univerziteta trebalo bi da traje najkraće moguće.

(b) Napuštene ili evakuisane škole i univerziteti koje borbene snage strana u oružanom sukobu koriste u cilju podrške svojim vojnim aktivnostima, trebalo bi da ostanu dostupni kako bi prosvetnim vlastima omogućili njihovo ponovno otvaranje čim to postane moguće, nakon što se oružane snage povuku iz njih, pod uslovom da to ne izazove rizik po bezbednost učenika i osoblja.

(c) Bilo koji tragovi ili nagoveštaji militarizacije ili fortifikacije trebalo bi da budu u potpunosti otklonjeni nakon povlačenja oružanih snaga, uz preduzimanje svih napora da se što je pre moguće otkloni sva šteta pričinjena infrastrukturi predmetne institucije. Konkretno, svo oružje, municija i neeksplozivna eksplozivna sredstva ili ostaci rata trebalo bi da budu uklonjeni s lica mesta.

Smernica 3: Škole i univerziteti nikad ne smeju biti uništeni u okviru mera lišavanja suprotstavljene strane u oružanom sukobu mogućnosti njihove upotrebe u budućnosti. Škole i univerziteti — bilo da su u procesu nastave, zatvoreni tog dana ili ne rade usled praznika, evakuisani ili napušteni — uobičajeno predstavljaju civilne objekte.

Smernica 4: Iako upotreba škole ili univerziteta od strane borbenih snaga strana u oružanom sukobu u vidu podrške njihovim vojnim aktivnostima može, u zavisnosti od okolnosti, biti iskorišćena u pretvaranje u vojni objekat podložan napadu, strane u oružanom sukobu trebalo bi da razmotre sve moguće alternativne mere pre napadanja ovih objekata uključujući, izuzev ukoliko okolnosti to ne

dopuštaju, prethodno upozoravanje neprijatelja da će uslediti napad ako ne obustavi njihovu upotrebu.

(a) Pre bilo kakvog napada na školu koja je postala vojni cilj, strane u oružanom sukobu trebalo bi da uzmu u obzir činjenicu da deca polažu pravo na posebno poštovanje i zaštitu. Dodatno važno razmatranje predstavlja potencijalan dugoročan negativni efekat na pristup zajednice obrazovanju usled štete pričinjene školi ili njenog uništenja.

(b) Upotreba škole ili univerziteta od strane borbenih snaga jedne od strana u oružanom sukobu u vidu podrške njenim vojnim aktivnostima ne bi trebalo da posluži kao opravdanje drugoj strani koja ih osvoji, za nastavak korišćenja ovih objekata u vidu podrške njenim vojnim aktivnostima. Čim to postane izvodljivo, svi tragovi ili nagoveštaji militarizacije ili fortifikacije trebalo bi da budu uklonjeni, a objekat vraćen civilnim vlastima u svrhu vršenja svoje obrazovne funkcije.

Smernica 5: Borbene snage strana u oružanom sukobu ne bi trebalo da budu angažovane za obezbeđivanje škola i univerziteta, osim u slučajevima kada alternativni načini pružanja elementarne bezbednosti nisu dostupni. Ukoliko je to moguće, odgovarajuće obučeno civilno osoblje trebalo bi koristiti za pružanje bezbednosti u školama i univerzitetima. Ukoliko je to neophodno, trebalo bi razmotriti i evakuisanje dece, studenata i osoblja na bezbedniju lokaciju.

(a) Ukoliko borbene snage obavljaju bezbednosne zadatke u vezi sa školama i univerzitetima, njihovo prisustvo na toj lokaciji ili u tim zgradama treba izbegavati ukoliko je to ikako moguće, kako bi se izbeglo kompromitovanje civilnog statusa ustanove i narušavanje atmosfere za učenje.

Smernica 6: Sve strane u oružanom sukobu bi trebalo da, koliko god je to moguće i prikladno, uključe ove *Smernice* u, na primer, svoju doktrinu, vojne priručnike, pravila službe, operativne naredbe i druga sredstva obaveštavanja, zarad podsticanja odgovarajućeg postupanja u okviru čitavog lanca komandovanja. Strane u oružanom sukobu bi trebalo da utvrde najprikladniji metod za to.